

Naturalment

Entrevista

Roger Eritja

Biografia:

Roger Eritja, nascut a Barcelona, és entomòleg i fotògraf professional de naturalesa. En el primer, es va especialitzar en moscards en construir en 1983 juntament amb altres companys el Servei de Control de Mosquits del Baix Llobregat, que actualment co-dirigeix responsabilitzant-se d'àrees urbanes i el moscard tigre (*Aedes albopictus*).

La seva tesi doctoral (1999) va tractar sobre ecologia, fisiologia, genètica de poblacions i relacions entre grups de moscards comuns (*Culex pipiens*) sotmesos a pressió pel control que es realitza sobre ells. Ha publicat una trentena d'articles científics i alguns més de tipus tècnic.

Com a fotògraf, distribueixen el seu treball sis agències internacionals a més de publicar pel seu compte en mitjans espanyols, disposant d'un arxiu proper a les 34.000 imatges comercials d'artròpodes, aus, mamífers i viatges.

1) Quan i on va trobar el primer exemplar de moscard tigre a Espanya? En coneixeu la seva procedència?

El mosquit tigre el va trobar per primer cop en Carles Aranda a Sant Cugat del Vallès, a principis d'Agost de 2004. Va ser durant una inspecció per un problema de mosques negres (també picadores, però no emparentades amb els mosquits ja que aquestes pertanyen als Simúlids). Des del Servei de Control de Mosquits del Baix Llobregat jo portava en aquell moment i des de 2002 un projecte científic per buscar-lo per tota Espanya. No es pot saber d'on va venir, entre altres coses perquè ja era molt difós quan el vam trobar, estava present a pràcticament tot el terme municipal i en part del veí (Cerdanyola del Vallès), de forma que no es veien punts focals.

2) La via d'entrada més comú d'aquest insecte és mitjançant els pneumàtics, no obstant, aquesta no va ser la via amb la que van arribar a Espanya. En coneixeu la via per on va entrar?

No, com queda dit abans, això no se sabrà mai. Els pneumàtics tenen un paper molt important en el transport accidental entre continents, però menys en els desplaçaments a curta distància; els cotxes particulars poden ser perfectament suficients en aquest cas. De fet, en molts països s'ha vist que la dispersió inicial es feia a través de carretera i autopista, i Sant Cugat es troba en la cruïlla de dues autopistes de primer ordre.

3) La facilitat d'habitar en llocs petits i humits, fa que el moscard tigre, a més d'un problema d'àmbit global, és un problema que s'ha de solventar de manera individual. Quins consells, o pautes de conducta donaria a la gent per tal de disminuir la població d'aquest moscard?

És primordial de controlar la presència de recipients amb aigua (o que en puguin tenir) en les propietats privades. Les larves dels mosquits són aquàtiques, de manera que si no hi ha aigua, no hi haurà mosquits. Som conscients que és més fàcil de dir-ho que de posar-ho en pràctica, perquè culturalment són molts els punts inundables que tots tenim en els jardins, i la majoria són tan petits que són difícils d'identificar. Però a llarg terme, la prevenció és l'única solució eficaç. Pensa que un sol cossi amb mig litre d'aigua ja pot tenir milers de larves!

4) Un altre aspecte interessant és saber per què només piquen les famelles?

En tots els mosquits veritables (i en la majoria dels dípters picadors) piquen només les femelles perquè la sang té un paper en el cicle reproductor, l'utilitzen com a matèria prima per a fer els ous. De fet, les femelles només piquen en un moment molt concret de la seva vida sexual.

5) Quina és la diferència entre la picada d'un moscard autòcton dels que fa anys tenim per aquí i un moscard tigre?

Depèn de les persones, no es pot donar una regla pràctica. Pensem que quan piquen, els mosquits ens inoculen saliva, que inclou substàncies al·lèrgenes que canvien segons l'espècie. En general, les primeres picades del mosquit tigre que rep una persona poden trigar bastant a desaparèixer, perquè en no haver-hi tingut mai contacte, el nostre sistema immunològic s'hi ha de fer resistent. Sobre el segon o tercer estiu, podem esperar que les reaccions disminueixin.

6) Quina és la duració de la reacció de la picada?

Això és encara més personal! pot ser des d'unes hores fins alguns dies o un parell de setmanes, però si la persona és especialment sensible, pot ser pitjor. També d'altres ens diuen que en cap moment els ha fet una reacció.

7) Es pot fumigar la zona infectada i fer desaparèixer aquests insectes?

Les fumigacions són relativament eficaces instantàniament i si es fan bé, gran part dels mosquits presents en la zona afectada es moriran. Però si deixem vives les seves larves, en pocs dies tot tornarà a estar igual, perquè l'arrel del problema seguirà exactament igual. Cal pensar que per fumigar, a més, calen permisos i cal desallotjar la zona, i en la majoria dels casos tancar-la a la presència de persones per 24 hores perquè els insecticides que s'usen són tòxics per les persones. Per tot plegat d'han de reservar per casos d'emergència en què no es pugui fer res més, paga molt més la pena d'invertir esforços en detectar les larves. Ja veus que els inconvenients són greus comparats amb els avantatges. De fet, hi ha una normativa europea en procés de tramitació que llimitarà moltíssim aquestes fumigacions.

8) Els insecticides més habituals com ara polseres o pegats corporals, són eficaços per evitar la picada d'aquest insecte?

Les polseres, els aparells d'ultrasons, els pegats corporals i gran part dels productes que s'estan venent són totalment ineficaços. En el cas dels ultrasons, el seu mateix principi teòric és erroni, és un curiós cas de monstruositat científica posada a la venda sense que ningú ho eviti.

